

Pusat tumbuhan ASLI, EKSOTIK

Taman Konservatori UPM himpun koleksi 500 spesies tumbuhan

Oleh Azman Zakaria
rencana@hmetro.com.my

Umpama pusat se-henti bagi tumbuhan asli dan eksotik, Taman Konservatori Universiti Putra Malaysia (UPM) menghimpunkan koleksi hampir 500 spesies tumbuhan berkenaan.

Taman seluas kira-kira satu hektar ini juga menjadi lokasi penyelidikan, pembelajaran, rujukan dan rekreasi alam.

Lengkap dengan nurse-ri atau tapak semaian, ia juga dikunjungi pelawat yang ingin mendapatkan tumbuhan untuk perubahan tradisional.

Taman ini dahulunya kawasan ladang getah dan diuruskan Unit Ladang Universiti pada awal tahun 1980-an, sebelum diserahkan kepada Institut Biosains (IBS) pada 1996 untuk aktiviti penyelidikan.

Pegawai Pertanian IBS Rishzuan Talib berkata, taman itu dibahagikan kepada 11 zon mengikut fungsi, kegunaan dan jenis tumbuhan.

“Zon berkenaan ialah zon halia, tumbuhan ubatan, paku-pakis, ulaman, tumbuhan akuatik, orkid liar, periuk kera, keladi, rempah ratus, tumbuhan wangi dan buah-buahan hutan. Fokus utama taman ini terhadap tumbuhan herba.

“Di zon tumbuhan ubatan, ada kira-kira 200 spesies asli dan eksotik yang terdapat di negara ini, antaranya mata pelanduk (*Ardisiacrenata*) dan lembu (*Molineriacapitulata*),” katanya.

Rishzuan berkata, tanaman ikon di taman itu ialah keladi murai atau belimbing tanah (*Taccaintegrifolia*) kerana kehebatannya untuk perubahan bagi penyakit kencing manis dan darah tinggi.

“Tumbuhan ubatan lain di sini termasuk tongkat ali (*Eurycomalongifolia*),

PENERANGAN mengenai tumbuh-tumbuhan dan pokok herba.

PELAWAT diberi penerangan sebelum memulakan lawatan.

ANTARA tumbuh-tumbuhan dan pokok herba.

kacip fatimah (*Labisiapumila*), tongkat ali hitam (*Polyathiabullata* King), tunjuk langit (*Helminthostachyszeylanica*), pecah kaca atau pecah beling (*Strobilanthescrispa*).

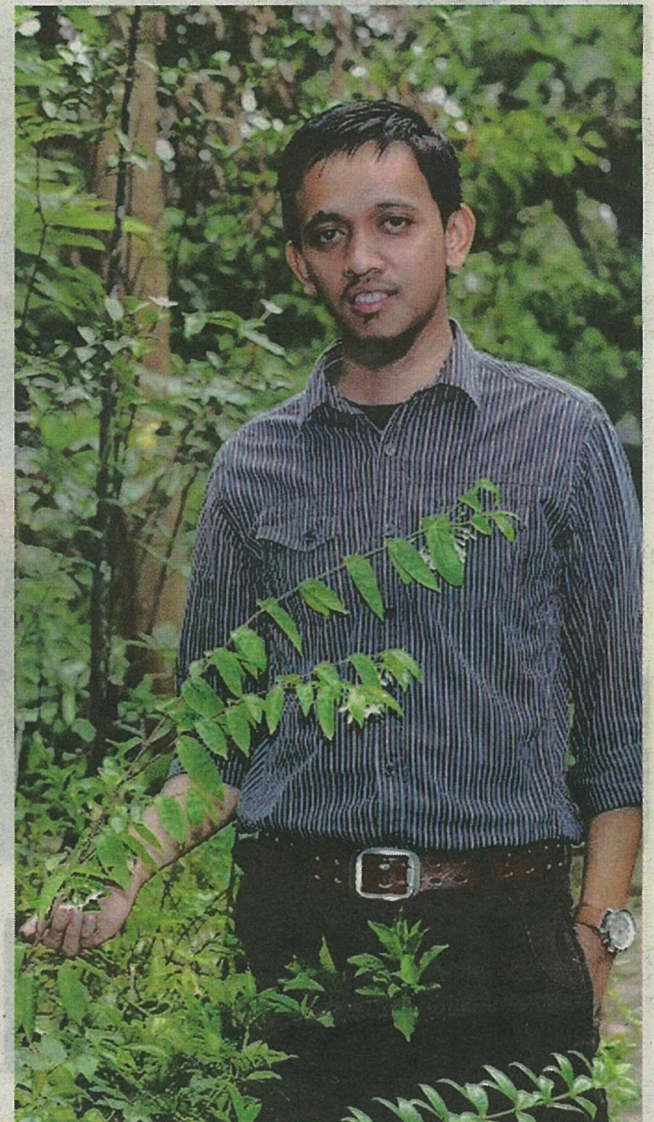
“Putat (*Baringtoniaramcemos*), mahkota dewa (*Phaleriamacrocarpa*), senduduk putih (*Melastomadecemfidum*), belalai gajah (*Clinacanthus Nutans*) dan hempedu bumi (*Andrographispaniculata*),” katanya.

Menurutnya, kebanyakan spesies di zon tumbuhan ubatan ini diperolehi dari hutan Semenanjung Malaysia.

“Spesies yang ditanam mempunyai nilai perubahan untuk menjadi alternatif kepada ubat. Ada antaranya jarang dilihat dan sukar diperolehi.

“Di zon halia pula, ada kira-kira 100 spesies iaitu hampir separuh daripada jumlah spesies yang terdapat di Malaysia, antaranya tepus (*Zingiberspectabile*) dan kantan hutan (*Etingeraterengganuensis*).

“Koleksi ulaman di zon ulaman pula mempunyai kira-kira 50 spesies yang dikumpulkan dari hutan dan kebun sayur-sayuran, antaranya daun gajus (*Anacardiumoccidentale*) dan daun salam (*Syzygiumpolyanthum*),” katanya.

RISHZUAN menunjukkan pokok herba.

“Spesies yang ditanam mempunyai nilai perubahan untuk menjadi alternatif kepada ubat. Ada antaranya jarang dilihat dan sukar diperolehi”

RISHZUAN TALIB

Katanya, di zon tumbuhan wangi ada kira-kira 50 spesies tumbuhan merangkumi spesies asli dan eksotik.

“Penyebaran haruman bagi spesies yang terdapat di sini adalah melalui beberapa komponen penting pada tumbuhan seperti bunga, daun, kulit batang, buah, luahan getah serta akar seperti cempaka (*Micheliachampaca*) dan hidung babi (*Rothmaniamacrophylla*).

“Taman Konservatori termasuk dalam sebahagian daripada program Edu-Park UPM memperkenalkan tiga modul untuk pelawat iaitu Meneroka Taman, Spa Herba, dan Bawaku Pulang dengan bayaran minimum.

“Melalui modul meneroka taman, pengunjung

dibawa berjalan melalui laluan khas di kawasan taman oleh petugas sambil memberi penerangan mengenai pokok yang ada,” katanya.

Rishzuan berkata, setiap pokok juga ditanda dengan nama saintifik, nama tempatan serta kegunaannya. Pokok itu juga ditanda dengan pengenalan identiti dan maklumat mengenai akan disimpan dalam pangkalan data yang boleh diperolehi dengan melayari laman web.

“Pengunjung juga boleh mengikuti modul spa herba iaitu demonstrasi mandian herba. Ia bagi menyegarkan badan, melancarkan peredaran darah serta untuk wanita yang baru bersalin.

“Tujuh jenis bahan atau daun mandian digunakan termasuk limau kasturi, pokok lemuni, serai wangi, lengkuas dan daun kantan yang diracik sebelum dimasukkan ke dalam periuk tanah. Ia mengeluar aroma yang menyegarkan.

“Bahan-bahan itu juga dijual dalam bentuk buncut pada harga RM30 bagi setiap kotak mengandungi lima buncut. Setiap buncut boleh digunakan dua kali,” katanya.